

Regionálne kultúrne stredisko Nitra

Parta moja, parta

ZBORNÍK "PARTA MOJA, PARTA"

Vydalo : Regionálne kultúrne stredisko Nitra
Zodpovedná redaktorka : Olga Rybanová, riaditeľka RKS
Odborná redaktorka : Irena Stevková, odb. prac. ZUT
Zozbierali : Helena Hásprová,
 Mária Kolenčíková,
 Ema-Anna Mokrá,
 Gabriela Pavelová,
 Anna Somorová,
 Irena Stevková

Tlač : Regionálne kultúrne stredisko Nitra, c.74/95

Náklad : 100 kusov

ISBN : 80-216-0015-2

1995

PARTA MOJA, PARTA

*svadobné piesne
a zvyky z okresu NITRA*

V zborníku PARTA MOJA, PARTA chceme ukázať najkrajší obrad v živote človeka, keď z malého dievčatka sa stane deva a z chlapca mládenec, ktorí sa rozhodli kráčať spolu životom, teda SVADBU.

Sú to svadobné dni s ich folklórными zvyklosťami, v niektorých častiach vážnymi, no i veselými a žartovnými. Vedúce folklórnych skupín Helena HASPROVÁ, Mária KOLENČÍKOVÁ, Ema-Anna MOKRÁ, Gabriela PAVELOVÁ, Anna SOMOROVÁ a Irena ŠTEVKOVÁ zozbierali svadobné zvyky a piesne z Topoľčianok, Močenku, Hostia, Veľkého Zálužia a Lúčnice nad Žitavou. Chceme vám ukázať svadbu, ako sa robí v týchto oblastiach. Je to svadba a predsa nie rovnaká.

Svadobné zvyky sú rozdelené na určité časti:

ZVÁČI - pozvanie družbom svadobníkov na svadbu, ktoré sa konalo týždeň pred svadbou.

DEŇ PREDSVADOBNÝ - takzvané zanášky a vitie pierok, rozlúčka nevesty s družičkami.

OBLIEKANIE NEVESTY - pričom je odobierka nevesty a ženicha od rodičov.

ODCHOD NA SOBÁŠ - a príprava svadobných stolov kuchárkami.

PRÍCHOD ZO SOBÁŠA - vyberanie mýta, privítanie mladomanželov starejším a zvyky (rozhadzovanie peňazi, zametanie, med a pod.).

HOSTINA - nosenie polievky, sliepkov, rôzne žartovné piesne a tance.

ČEPČENIE - snimanie party, čepčenie, predávanie nevesty, vyberanie do taniera a záver.

Tak je u nás od vekov.
Krajina i obec maľovaná,
krásna a čistá
príjima do svojho lona tých,
ktorí sa k nej s láskou
vracajú.

PARTA MOJA, PARTA - tak sme nazvali zborník svadobných zvykov a piesní z okresu Nitry.

I. ZVÁČI - pozvanie na svadbu

Už týždeň pred svadobným veselím sa dedinou a širokým okolím rozbiehali zváči do domov rodín, aby pozývali svadobčanov na svadbu.

Texty sú z obcí: Lúčnica nad Žitavou, Hostie, Veľké Zálužie a Topoľčianky.

Lúčnica nad Žitavou

Pochválený bud', Ježiš Kristus!

Vážení priatelia!

Dovoľte mi vstúpiť do príbytku vášho, aby som vám oznámil, že slobodný mládenec Janko si zaumienil vstúpiť do stavu manželského a berie si za manželku slobodnú pannu Aničku.

Aby sa tento tak vážny skutok bez priateľov a známych nekonal, bol som požiadany od mladého zata a nevesty, aby som vás na svadbu pozval.

Preto vás prosím, aby ste sa na ich svadbu dostavili a do Božieho chrámu k siedmej sviatosti ich odprevadili.

Hostie

Skazujú vám pozdravenie náš principál Paňa Pu-pák, že ste syna Jana ženiti a vy dievku vydávati. Povoláva kmotrov, švagrov, susedov, aby ste prišli do jeho domu a k sobášu ich odprevadili.

Veľké Zálužie

Neabanujte mojí milí práťeli, že sme stúpili do príbytku vašého ní z vôle našej, ani z vôle vašej, ale z vôle mladoženíka a mladej nevesty, ktorí si zaumínili svoj stav slobodný premeniť a do stavu manželského vstúpiť dňa 27.6., a preto vás prosá, aby ste sa v tento deň zhromaždili do chrámu božého a z chrámu božého do domu svadobného, kde sa budeme veseliť a kratochvíliť.

Topoľčianky

Pochválen P.J.Kristus!

Vzkazuje vám dobré pozdravenie náš pán princípán Rafaj Ján, že mu dal Pán Boh dožiť dcéru vydávati a syna ženiti. Najprv povoláva Pána Boha, potom kmotrov, švagrov, súsedov a tiež iných priateľov. Aby ste sa aj vy ráčili na túto svadbu dostaviť a rodinu vašou prítomnosťou potešíť. Neabanujte preto, že sme vstúpili do príbytku vášho a neodvrhnite odprevadenie mladomanželov do chrámu Pána malotopoľčianskeho. Jestli sa aj vám synovia budú ženiti a dcéry vydávati, aj dnešní mladomanželia vám odslúžiť by sa chceli. Keď by sa vám nemohli odslúžiť, nech sa vám odslúži Ježiš Kristus v kráľovstve nebeskom. Amen.

II. ZANÁŠKY V PREDVEČER SVADBЫ

V predvečer svadby sa vili pierka pre svadobčanov, boli zanášky - teda nosili sa dary pre mladomanželov, dievčence a chlapci sa lúčili so svojou slobodou. Krstné matere nosili väčšie dary ako ostatná rodina (vankúš, ručník, čepiec, sliepku, koláče, radostník a sv. obraz, popriípade krížik, na ktorý mladomanželia prisahali). Mladá nevesta dostala dary i od budúcej svokry a ona zasa poslala dar - košelú-mladému zaťovi. Na zanáškach sa robili i žarty. Niektorá žena sa obliekla za cigánku a priniesla so sebou vo vankúši bábiku. Nútila mladého zaťa, aby jej zaplatil. Keď to bola žena šikovná, zapojili sa i iné ženy a veľmi vtipne vymámili od mladého zaťa nejaké péniaze. Družice si pri viti vienok spievali a na rozlúčke s mladou nevestou si zatancovali koleso.

Pred Hostianskym kostolom rastie
lipka zelená, pod ňou sa prechádza
jedna panna poctivá.

Prechádza sa, prechádza a tak sa vrúcne
modlí, aby vymodlila tie nepoctivé panny.
Pocitivé panenky na muziky nechôdzte,
betárom mládencom oklamat sú nedajte.

Rodičia, rodičia, dám vám rádu,
nevydávajte si dievku mladú.
Nech si ona podvôri, po slobode
pochodi, šak sa jej hlavička
dosť naboli.
Ešte vám tu smutná opakujem,
za svojou mladostou vždy banujem.
Už sa mladost stratila, radosti
nezažila, jaj bože, prebože,
kto príčina.

Nič sa my, panenky, nestarajme,
len si my vienočky zachovajme.
Ved' je to len pekne pri sobáši,
ked' zelený vienok hlávku krásli.

Kerá je panenka začepená,
to není panenka ani žena.
Z neba dolu veľký smútok beží,
že nezachovala príkaz boží.

Pri týchto pesničkách sa obyčajne tancovalo koleso.

Chválu tebe márny svete, chválu
tebe vzdávam, do rozkoše,
do panenskej chodíť už prestávam.
Mladenci aj panny, ja sa lúčim
s vami, pod vienočkom pod zeleným
už nepôjdem s vami.

Keď som išla do záhrady medzi
štepičkami, postretla som
prorokynu, čo riésla tri staví.
Prvý stav panenský, druhý mládenecký
a ja som si vyvolila
tretí stav manželský.

A ja som si vyvolila hlávku
Krista Pána, aby pri mojom sobáši
stála Mária Panna.
Stála ona stála, na mňa sa dívala,
že som si ja svoj zelený vienok
zachovala.

Len sa my panenky nestarajme,
len si my vrkoče zapletajme.
Krajšie sa vrkoče zapletenie,
ako vaše čepce granátkovie.

[Prečo ste ma mamička:] mladú vydávali,
[prečo ste ma do roka:] doma nenechali.
Akože ja neboriatko mladá žena,
mosím byti cudzím ľuďom ponížená.
[Akože ja len budem:]
medzi cudzíma ľuďma.

[Ach dcéruška, dcérka má:]
spomínaj si na Boha,
[na Boha si:] spomínavaj,
svokru, svokra vo všetkom vždy privolávaj,
[ked Ťa budú hrešievať] odpoved' im nedávaj.

III. OBLIEKANIE NEVESTY

Kolko starostí, námahy, radosti a najmä krásy skrýva v sebe svadobné oblečenie nevesty. Ona je v deň svadobný kráľovnou. Ona musí byť tá najkrajšia zo všetkých. Ved' je veľký deň v jej živote.

Obliekali ju družice a prípadne ženy, aby dozreli, či je všetko tak, ako má byť. Či je tá správna stužka a pod. Pri tomto sú spievali rozlúčkové svadobné piesne.

Piesne sú z Tekovskej oblasti a Požitavia:

Zbohom zostávajte apko, mämkä,
čo ste ma chovali od malička.
Za to sa vám pekne podákujem,
už sa vám ja z domu vystupujem.

Zbohom zostávajte vy družičky,
čo ste boli moje kamarátky.
Za to sa vám pekne podákujem,
už sa vám ja z kola vystupujem.

Zbohom zostávajte vy mládenci,
čo ste ma vrteli vždycky v tanci.
Za to sa vám pekne podákujem,
už sa vám ja z tanca vystupujem.

Tichý vetrík po doline povieva,
už sa dcérka od rodičov odberá.
Odberá sa od otecka, mamičky,
polieva im so slzami ručičky.

Ešte sa ja svojej mamky spýtať mám,
či ja ešte tejto noci s ňou späť mám.
Nie dcéruška, nie dcéruška nie
so mnou, koho si si vyvolila,
ten s tebou.

IV. ODOBIERKA

Skôr ako odchádzajú na sobáš, starejší vykoná odobierku mladej nevesty, poprípade i mladého zaťa od rodičov. Prikáže mladomanželom poklaknúť pred rodičmi a opakovať po ňom text a poboskať ruku. Nakoniec rodičia na čelo mladomanželom urobia krížik a boskajú ich. Na záver prvy družba vyzve všetkých, aby išli na sobáš.

STAREJŠÍ: Svadobná spoločnosť, rodičovia milí, dovolte poprosiť o tento kvet spánilý. Vašu milú dcérku chceme odviesť od vás ako nezábusku na jeseň zo záhrad. Vedľa stojí mladík, jej snúbenec milý, zo srdca vás prosí o ten kvet spánilý.

A tak milý synu, drahý náš mladý zať, oddávam ti poklad, ktorý si máš prevziať. Toto je tá tvoja drahá vyvolená, ktorá sa ti navždy a z lásky prislúbila.

Topoľčianky

NEVESTA: Rodičia dobrí, chcem sa od vás odobrat. Za vašu veľkú lásku vrelo podčakovať. Zo srdca ľutujem každý zlý skutok, ktorým som vám urobila zármutok.

Veľké Zálužie

ŽENÍCH: Úprimní a drahí moji rodiči, ja syn poslušný ďakujem vám za vašu lásku, s kerú ste ma od malička vychovali, že ste má aj vyučiť dali a do človečenstva dovidli. Jako vám je známe, že každé ftáča si svoj pár hľadá, tak aj ja som si našiel družku, kerej sa dnes oddávam. Za to z vašej lásky vinct' nestem a vašim pokorným synom vždy ostatnem. Prosím o rodičovské požehnání.

PRVÝ DRUŽBA: Hodina odbila veku panenského a ty čil vstupuješ do stavu manželského.

Koruna panenská na tvojej hlave stojí, vedú ťa k sobášu ako kráľa k boju.

Tak pod'me v pokoji, Boh vás láskou spojí, kľaknite k oltáru a budete svoji.

V. ODCHOD NA SOBÁŠ

Odchod na sobáš a príprava svadobných stolov kuchárkami. Keď svadobčania odchádzajú na sobáš, spievajú pieseň "Ideme, ideme" ktorá, sa spieva po celom regióne. Medzitým kuchárky pripravujú stolovanie a pritom si zaspievajú rôzne žartovné piesne.

*Ideme, ideme k svätému sobášu,
požehnaj že Bože túto našu cestu.*

*Kdo má muža, kdo má muža, nech ho predá,
kdo nepredá, kdo nepredá, zadarmo dá.
Lebo muž je veľký kríž.
Len sa vydaj, len sa vydaj, však uvidíš.*

VI. PRÍCHOD ZO SOBÁŠA

Už si Anička, už si ty nie naša.
Už sme ta doviedli domov zo sobáša.

Po príchode zo sobáša nastáva tá skutočná svadobná hostina. Na cestou do domu mladý párs prekvapi ešte mnoho zvykov. Ženích musí kúpiť nevestu, nevesta pozametať pred domom a zatančovať sólo. Keď už majú všetko za sebou, môžu si sadnúť k svadobnému stolu spolu so svadobníkmi a jesť, piť čo im hrdlo ráči. A aby im nič neuškodilo, treba ho prizdobiť peknými a vtipnými vinšami a zvykmi.

Predaj nevesty na druhú dedinu robia mládenči z tej obce, z ktorej pochádza nevesta. Natiahnu reťaz cez ulicu a mladý zať musí zaplatiť mýto. Keď prichádzajú domov, svadobčania spievajú rôzne žartovné piesne. Keď sú už doma, pred dvere domu sa postavia rodičia ženicha na privítanie nevesty, ktorá musí splniť úlohy, ktoré dostane (peniaze rozhodíť medzi deti, aby bola bohatá, pozametať, med zjesť a pod.)

Povedzte nám susedovi, hej, kde bývajú Bielikovi, hej, kde bývajú Bielikovi.

Už ideme zo sobáša, hej, nalej družba oldomášu, hej, nalej družba oldomášu.

Ani núter nepojdeme, poči svokru nevidíme, hej, poči svokru nevidíme.

Otvárajte bránu novotná rodina, hej, ideme sa zohriať, lebo nám je zima.

Schádzaj dolu z voza, nestoj ako koza, hej, veď si sa dosť nastála, pokial' si ho dostala.

TUŠ.

STAREJŠÍ: Mili svadobní rodičia, mladomanželia, prišli sme z chrámu Pána, kde vám bola milosť daná. Do chráma sme odprevadili mládenca a devu a teraz vám privádzame muža a ženu.

Dosiahli ste cieľ života svojho a tiež milosť od Pána nášho. Vzájomne sa pohoskajte, v láske a v pokoji nažívajte, čo vám zo srdca všetci vinšujeme.

TUŠ.

Privitanie nevesty (med, mývania, peniaze, tanier, metla).

Tanec pre novomanželov

Už som sa vydala, už je darmo,
už mám založeno na krk jarmo.
Kervo musím nosiť až do smrti,
na moj panenský vek zabudnúti.

Už som sa vydala, už je dobre,
nebudú už po mne reči žiadne.
Nebudem vŕatiť dievčky na závade,
kerá že to, kerá, po mne bude.

VII. SVADOBNÁ HOSTINA

STAREJŠÍ:

Vážená svadobná spoločnosť!
Pred chvíľou sme svedkami boli, ako si naši mladomanželia pred Bohom a svetom až do smrti vernosť a lásku slúbili.

Svadobní rodičia vo svojej štedrosti pripravili pokrm pre hostí. Skôr ako ho požívať budeme, chválu a vdakú Pánu Bohu vzdajme (modlia sa Otče náš). Potom spievajú.

Ej sláva, sláva, nech mladý pári žije,
pokial' muška s komárom more nevypije.
Jano Komár dobrý gazda,
dobrý trúnok má, vypijeme ho z lásky
z jeho plnej fľašky.

PRVÝ DRUŽBA:

Veľactení páni hostia, milovníci čistoty, prestali ste veľké máky, zašpinili ste si ruky.

Ked' som sa to dopočul, čo sa tuna deje včul,
veru som ja nemeškal, po vodu som utekal, by ste si v nej ruky umyli a odkaz Pána Krista pri poslednej večeri spomenuli. Medzitým spievajú pieseň.

Čo to za holúbky, [FALSKA]
za vrch stolom sedia, [FALSKA]
[nejedia, nepijú:]
len na seba hľadia.
Jeden z tých holúbkov
veľký žiaľ prenáša,
[a to tá Anička:] prišla zo sobáša.

PRVÝ DRUŽBA:

Ženy, ženy, ženičky, pánovia a paničky. Dobrý pozor dávajte, na misu sa diýajte. Tu sa nesie polievočka, je v nej kohút aj sliepočka, chutné dlhé rezance, z husí drobce, melence. Pozor dajte na kostičky, na rebrá i na nožičky, aby vám v hrdle neuviazli a paru vám nezapchali. Budete ju potrebovať, pri tanci si odfukovať. Maso Oberajte nožom, kosti nechajte mužom, dievčence chlapcom, za to sa im odmenia tancom. Jeden mladý pári družičiek prechádza pred nehoj no a teraz mi nestojte v ceste, aby som sa mohol dostať k neves-

te. Ona sedí ako pávica, hlávku jej zdobí veniec a pártyca. Rada by pláčom spievala, ale jej pieseň v hrdle uviazla. Potom všetci spievajú:

*Jedz Anička, jedz polievku,
hej abys mala o rok dievku.
O rok dievku, o dva syna,
hej bude to pekná rodina.*

Žartovná pieseň na širokú:

*Tá pani široká, sedí veľmi
pyšná, peňazí nemala,
na trlici prišla.
Pyšná je široká, ako hus divoká,
pyšne zadkom krúti,
ešte nám uletí.*

KUCHÁRKA:

Slovu hodní a vzácni hostia,
užívajte dary dla lúbosti,
z lásky si len popíjajte,
ale pritom aj na nás dbajte.
Ja si sice rada vypijem,
z darov Božich požijem,
ale pritom dobrý pozor dávajte
víanko nerozlievajte.
Mamičky aj kmotričky,
máme tu aj sladkej pálenôčky.
Ešte k tomu dobré víno,
len nech nie je čepiec krivo.
Jaj chlapci, nemáte pochopu,
čo vám ženy poslopú.
Pivo, víno aj pálenku
a to všetko len plný pohár
a plnú mierku.
Hovoria, že lepšia je vraj opica
ako malá zimnica.

Muži spievajú kuchárke:
*A tej našej kuchárke zhoreli jej
rukávce a to takie s fodram
vyšívanie s draťáma.*

STAREJŠÍ ďakuje piesňou kuchárke:
*Ďakujeme vám, pani kuchárka,
však to bola dobrá polievka!*

(odpovedá kuchárka):
*Ej bola, bola čoby nebola
však sa v nej blcha so švou varila.*

PRVÝ DRUŽBA

Kotko, kotko, kotkodák,
dívajte sa na zobák.
Či mnoho zrniek spapala,
kým na túto misu hapala.
Nebožiatko sliepočka, predtým
niesla vajíčka, čil je ona
nesená, na plechu upečená,
by ste si z nej pochutnali,
aj prsty si oblízali.

Niektorá žena si zaspievala sólo:
[:A ja mám muža dobrého:],
[:len preveľice sprostého:],
[:Keď prídem domov opítá:],
[:on sa ma pekne opýta:],
[:Ženička moja premilá:],
[:kde si sa toľko napila:]?
[:Napila som sa neviem kde:],
[:ktože ma domov dovede:],
[:Zavídov by ma z rodiny:],
[:boli by o mne noviny:],
[:Zavídov by ma cudzí chlap:],
[:ten by sa pýtav so mňou spať].

Muži zasa odpovedali žene:
Sedem tých radostí žena opilá,
budeme rozjímať, kde sa napila.
U Bielikov prvý raz,
u Frajkových druhý raz,
ked' prišla do spolku, napila sa zas.
Vypila len trošičku, päť litrovú flaštičku.
Nemohla vytiahnuť z blata nožičku.
Keď do blata stúpila na pálené volala,
pálené, pálené, bud' pochválené.

PRVÝ DRUŽBA:

Tu je tá kapustička,
trčí z nej kus mäsička,
deväťkrát je zohrievaná
a mastou pozalievana.
Je to jedlo jak mušt rezké,
tlstnú od nej chlapi, ženské.
Preto len sa s chuťou dajte do nej,
lebo mastná je jak olej.
Dá sa po nej dobre piti
a tiež i von choditi.
Hovorí sa, vraj od kapusty
bývajú vždy chlapi hustí.

(svadobčania spievajú mladej neveste):

Jedz Anička, jedz kapustu,
hej abys mala dievku tlstú,
hej abys mala dievku tlstú.

PREKÁRAČKY z Veľkého Zálužia:

ŽENY:

Starý svat, starý svat, škaredé stvorení,
ked' na teba pozrem, chytá ma boľení.

MUŽI:

Tá naša široká, to je paní pyšná,
nemala koníka, na trlici prišla.

DRUŽICE:

A ten starší družba to je veľká pýcha,
má nos ovisnutý na pol treťa rýfa
a ten mladší družba nemá pol štice,
lebo muju zelli na peci ploštice.

DRUŽBOVIA:

Tí naše družičky,
tí si vedú hrdo, majú veľké zuby,
jako staré brdo.

PRVÝ DRUŽBA:

Do kuchyne si ma zavolali a toto mi povedali:
Zober silu, synku milý, zanes na stôl
prasacinky a polož ju pred ženicha,
nech sa z vône jej nadýcha.
Ale si z nej nesmie vziať, bo dostane
na chrbát.
Prvá je nevestička, za ňou svadobná
mamička a tak pekne rad za radom
všetkým, čo sú za stolom.
Ku koncu i mladý zať, môže si z nej kúsok vziať.

Žartovná pieseň:

Sedemdesiat rokov mám a ešte sa nevydám,
biele vlasy, dva zuby,
ešte mladosť prežívam.
Bola som aj fare u farára na rade,
aj ten betár odkladá,
že som ešte primladá.

PRVÝ DRUŽBA:

Učinil Pán víno z vody na tie galilejské hody. V Galilejskej Káne, v tom kamennom džbáne. Ja ho nesiem v sklenici z tej svadobnej pivniči. No neviem, či je aj to z vody.
Nie je súce tokajské, ale je určite topoľčianske.

TANEC

Na svadbe v Močenku sa tancoval i tanec, kde si mladá nevesta vyberala, sadla si do stredu na stoličku, pod stoličku dali tanier a kto chcel ísť si sadnúť na stoličku, musel zaplatiť. Pritom hudba hrala a svadobčania tancovali v kole.

Za tú, za tú, kerá má zlatú,
kerá má zasranú, nech ide.
na stranu, za tú, za tú,
kerá má zlatú.

VIII. VYVÁDZANIE mladej nevesty spoza stola cez stôl a odvedenie na čepenie.

DRUŽICA:

Vinšujem ti, kamarátka, vinšujem ti štasti, aby sa ti viedlo v tom stave manželskom.

A keď sa ti zle povedie, kamarátka moja, prídi sa požalovať, až ja budem doma.

PRVÝ DRUŽBA (kľakne pred starejším a spieva, má zapálené 3 sviečky medzi prstami)

Po prvý raz na kolená padám,
sv. Annu za patronku žiadam.

Aby slniečko tomu svietilo,
ktorého ja rada mám.

Pán starejší, pýtam sa Vás, či môžem túto mladú nevestu od stola odviesť a medzi mladé ženy priviesť.

STAREJŠÍ:

Môžeš, ale musíš uhádnuť hádanku:

Kedy je najviac dier do neba?

DRUŽBA:

Cez leto, keď je strnisko. (zhasne jednu sviečku)

Po druhý raz na kolená padám...

DRUŽBA:

Pán starejší, pýtam sa Vás po druhý raz, či môžem túto mladú nevestu od stola odviesť a medzi mladé ženy priviesť.

STAREJŠÍ:

Môžeš, ale musíš uhádnuť ešte jednu hádanku.
Čo je medzi nebom a zemou?

DRUŽBA:

Rozmýšľa a povie písmo "a" (zhasne druhú sviečcu)

Po tretí raz na kolená padám...

DRUŽBA:

Pán starejší...

STAREJŠÍ:

Ešte ti dám hádanku
Kedy sito žena drží?

DRUŽBA:

Žena sito drží, keď osieva múku!

STAREJŠÍ:

Uhádol si tri hádanky, preto ti dovolím odviesť mladú nevestu od stola. (Zhasne tretiu sviečcu a vyvádzza nevestu cez stôl.)

IX. SNÍMANIE PARTY z hlavy mladej nevesty.

(Pritom sa spievali piesne)

Pomáhajte dievky, pomáhajte plakať,

už ma nebudeť medzi sebou čakať.

Keď ma aj dočkáte na malú chvíľočku;

urobí to dobre mojemu srdiečku.

(Mladá nevesta si sadá na stoličku).

Dole, dole môj vienoček zelený,
nebudeš viac na mej hlávke [:nosený:].
A to všetko pre Janička
švárneho, že mu není na tom
svete [:rovného:].

SNÍMANIE PARTY (ženy a družice chodili okolo mladej nevesty a spievali)

Parta moja, parta, zelený veniec,
našiel mi ju družba švárny mládenec.
Ej družba, družba, pekne ťa prosím,
dajže mi tú partu, rada ju nosím.
Keby si tú partu rada nosila,
tak bys o ňu družbu
krajšie prosila.
Ale že ty partu rada nenosíš,
tak ty družbu pekne o ňu neprosíš.

(Družba chodil okolo mladej nevesty a hovoril)
Chodil som po horách, po dolách,
po zelených záhradách,
postretol som panenku v zelenom
vienku. Čo dás, vienok alebo hlavu?
(Mladucha 2x odpovedá hlavu,
na tretí raz vienok.
Družba hodí vienok prvej družici na hlavu.)

X. ČEPČENIE

Po snímaní party z hlavy nevesty hodili jej šatku na hlavu a odviedli ju do inej miestnosti alebo domu, kde ju ženy čepili. Lebo čepčenie nevesty bola záležitosť žien a muži tam nesmeli byť. A spievali:

Podme ženy, podme k čepu

[:ej, nech tie konope čerti berú:].

Pri čepčení sa spievali piesne smutné i veselé.

Zrána mi kvietok skvitol
a čil mi pomaly už uváduje.
Už mi aj uvädol z mojej hlávky dole.
Kamarátky moje stante, si mi
za mňu do radu, budem vám
rozdávať môj vienok zelený,
moju slobodu.

Za tú vašu lásku pekne vám ďakujem,
s vami sa rozlúčujem,
vám dajú vienoček a mne
zarmútenej perlový čepeček.

Už si ty Anička, už si ty nie
naša, už sme ťa doviedli domov
od sobáša. Domov od sobáša, tvrdý
toliar dali, ked' tvoje ručičky
štôlov zaviazali.

Prečo si plakala, ked' ťa
sobášili, azda si sa chcela ľúbiti
s inými. A ja som sa bála tej tvojej
matere, lebo ona má jazyk zo saméj ocele.

Neboj sa Anička tej mojej matere,
ved' sa jej ten jazyk do roka zoderie.
Ked' sa jej zoderie, dá ho zocelovať
a mne neboriatku bude ubližovať.

Niektorá žena si zaspievala:
A čo by som si ja nevypila,
však som si ja včera zaröbila
pri husacom chlieve, môj
muž o tom nevie, [:liter vína:].

XI. PREDÁVANIE NEVESTY

Mladú nevestu zahalili plachtou a s ňou ī ďalšie dve, popriпade strčili pod plachtu aj nejakého muža a išli s veľkým krikom, kde boli ostatní svadobčania. Široká sa prihovorila k mladému zaťovi, ktorý si zobraľ na pomoc starejšieho a ostatných mužov.

ŠIROKÁ:

Mladý zať, máš ľažkú úlohu vybrať si z týchto troch postáv tú tvoju pravú ženu.

Chodila som po horách, dolinách, okolo Žitavy, našla som tam tri mladé ženy, ktoré plakali a svojho muža hľadali. Mladý zať, aj ty hľadáš svoju mladú ženu. Pod' si vybrať, ktorá je tá tvoja.

Dovolím ti ohmatať od hlavy po päty (prekáračky so zaťom, starejším a ženami predávajú nevesty a mladý zať musí zaplatiť.) Keď nájde tú pravú, bozká si svoju ženu a tancujú sólo.

*Pozrime sa zoči, voči,
[:hej či Aničke čepiec svedčí:].*

*Svedčí, svedčí, lebo mosí,
[:hej lebo s Jankom spávať mosí:].*

Potom je sólo pre mladomanželov.
Družica vyberá do taniera pre nevestu.

DRUŽICA:

Ja som prišla nie z vôle mojej,
ale z vôle Pána Boha a nášej
mladej nevesty, ktorá dnešný deň
siedmu sviatosť prijala.

Išla ona vedľa veľkej vody,
spadol jej do nej vienok zelený.
Rybári ho chytili, po toliari pýtali.
Ja som ho vykúpila a za toliare vymenila.

Preto napomôžte, kolko len môžete.
Grajciare, mince a zlatky,
poponáhľajte sa, bo čas je veľmi krátky.
(Každý si berie nevestu do tanca.)

Žartovné piesne:

*Tej mladej neveste blýskajú sa
ocí, už sa nevie dočkať, ej tej
svadobnej noci.
Čierny kocúr, biela mačka,
[:hej budeže to boškávačka:].*

*Mladý zať, mladý zať,
načo ti je pero,
radšej si ty chystaj na kolísku drevo.*

(Potom nastane tanec pre všetkých)

Dajteže mi mrcha ženy pokoj,
ved' ja rastiem jak vysoký topoľ,
ved' ja kvitnem jak šípová ruža,
netreba mi tej jeseni muža.
A na druhú ako sa mi páči,
keď mi prídu po vôle pytači,
keď mi prídu, budem sa vydávať,
naučím sa s mladým mužom spávať,
S mladým mužom na novej posteli,
tam sa moje srdce rozveseli,
s mladým mužom na novom vankúši,
potom bude ľahko mojej duši.

Trúbalôčka trúbi, každý svoju lúbí,
aj my sa budeme, keď sa zoberieme.
Pišťalôčka píska, každý svoju stínska,
aj my sa budeme, keď sa zoberieme.

Po skončení starejší sa rozlúči, podakuje spevom a s výsluškou odchádzajú svadobčania domov.

STAREJŠÍ:

Rozmili priatelia, prichádza hodina, že stánok tento bude opúštať celá rodina.

S pár slovami na krátko, končím svoje podávanie takto:

Svadobným rodičom ďakujeme za dary, ktoré sme požívali, nech im to Pán Boh všetko vynahradí.

Piesne:

*Podľme preč, podľme preč, nerada
nás vidia, s prázdnymi pohármami
okolo nás chodia.*

Rozchádzajú sa na všetky strany a spievajú:

*Dobré zdravie tomu domu,
[:hej kde sme mali dobrú vôľu:].
Dobré zdravie tej materi,
[:hej ktorá chová pekné dcéry:].
Pekné dcéry na vydanie,
[:hej a mládencov na ženenie:].
V dobrom zdraví ostávajte,
[:hej na rok nás tu zas čakajte:].*

